

Příběh Ladislava Hejdánka. Filozofie má své místo v ulicích

Barbora Šťastná

in: Pražský deník, 2020

in: Pražský deník, 2020 (2. 5.)

◆ nekrolog, česky, vznik: 2. 5. 2020

◆ obituary, Czech, origin: 2. 5. 2020

Příběh Ladislava Hejdánka: Filozofie má své místo v ulicích

BARBORA ŠŤASTNÁ, Pražský deník, 2. května 2020

Filozof Ladislav Hejdánek, který zemřel v úterý 28. dubna, se neuzavíral v akademických kabinetech a nesrozumitelných teoriích. Filozofie a hledání pravdy pro něj zároveň byly návodem, jak žít.

Svým studentům říkal: „Pravda nevitězí sama, někdo ji musí vzít a pomoci jí se vyjevit.“ Sám se celý život angažoval ve veřejném dění na univerzitách, v československé církvi i v Chartě 77.

Jeho rodiče přišli do Prahy z venkova a nikoho v hlavním městě neznali, Ladislav Hejdánek se však již narodil v bytě na Vinohradech, v Chodské ulici. Rodiče byli členy Československé církve evangelické a do evangelického sboru v neogotické budově na Korunní to bylo jen pár kroků. Právě v církvi se malý Ladislav poprvé setkal s intelektuální výchovou, s láskou ke knihám. Po válce jako gymnazista vstoupil do ekumenického sdružení Akademická YMCA, která sídlila Na Poříčí. Tam poprvé mohl zúročit svůj talent temperamentního diskutéra a pěstovat si nekompromisní kritické myšlení.

NEMOHL JSEM MÍT TY KOMUNISTY RÁD

„Nemoc Edvarda Beneše, vládní krize, rezignace nekomunistických ministrů, to všechno na mě velmi doléhalo,“ popsal Ladislav Hejdánek dobu těsně před únorovým převrácením. 25. února 1948 se zúčastnil pochodu studentů na Pražský hrad, jehož cílem bylo podpořit prezidenta Beneše: „Šli jsme zadem přes Strahov a dostali jsme se až na Hradčanské náměstí. Najednou přede mnou stáli chlapi se samopaly. To je také zážitek, který vás v životě nasměruje. Nikdo po mně nemohl chtít, abych měl ty komunisty rád.“ Na filozofické fakultě, kde v té době studoval, zbylo jen málo nekomunistických pedagogů. Zásadní však pro něj bylo setkání s Janem Patočkou, k němuž docházel i po Patočkově vyhození z fakulty. Ladislav Hejdánek v té době chodil na brigádu jako kopáč na stavbě ve Vokovicích a po práci mířil za svým učitelem do Hošťálkovy ulice v Břevnově, aby s ním na procházkách mohl vést filozofické rozhovory. Začátkem 60. let díky mírnému uvolnění politických poměrů znovu nastala možnost veřejně se angažovat: zapojil se do obrodného hnutí československé církve Nová orientace, stál u zrodu Ekumenického semináře v Jirchářích, byl v redakční radě časopisu Tvář, kde se střetávala řada vyhraněných osobností – Jiří Gruša, Jan Lopatka, Bohumil Doležal i Václav Havel. V době Pražského jara krátce pracoval ve Filosofickém ústavu Akademie věd, ale po okupaci byl brzy vyhozen a od té doby se po celou éru normalizace živil jako vrátný a topič. Ve svém bytě ve Slovenské ulici na Vinohradech pořádal filozofické semináře. „Semináře byly pod tvrdým dohledem StB,“ vyprávěl Hejdánek. „Hlídali před naším domem pořád, dokonce si nechali přinést z parku lavičku, aby tam estébák mohl přespávat,“ smál se.

„U výsledků jsem měl dobrou zkušenost s tím, že jsem jim nedal ani v nejmenším znát, že se bojím. A to se mi vyplatilo. Oni na tom byli závislí, bez toho nemohli fungovat...“

V roce 1971 byl uvězněn za účast ve skupině, která šířila protirežimní letáky a několik let nato se stal jedním z prvních signatářů Charty 77. Jan Patočka ho krátce před svou smrtí vyzval, aby se připravil zastoupit ho v roli mluvčího Charty: „Kdyby něco,“ řekl tenkrát. Brzy nato zemřel na mozkovou mrtvici po těžkém výslechu na StB a Ladislav Hejdánek nastoupil na jeho místo.

STÁLE SI KLÁST OTÁZKY

Jeho rodina, manželka Heda a čtyři dcery, snášela normalizační útlak velmi statečně: „Pro moje děti bylo rozhodující, jak se chová má žena. A ta se chovala tak, že se nic hrozného neděje. Takže dcery to braly stejně. Dělal si z policistů legraci. Odnosly to ovšem tím, že nemohly studovat. To je jediné, z čeho mám těžko na duši.“

On sám si nemožnost působit v akademické sféře dokázal vynahradit celou řadou aktivit: vydával samizdatový filozofický časopis Reflexe, zamyšlení nazvaná Dopisy příteli, publikoval v samizdatových Lidových novinách. Na Filozofickou fakultu a Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy se vrátil po listopadu 1989.

„Myslet filozoficky znamená klást si stále znovu otázky, a hlavně nad sebou. Pořád se kriticky obracet vůči všemu, včetně sebe,“ uvedl v rozhovoru pro Paměť národa v prosinci loňského roku.

Svou důslednou věrnost pravdě naplňoval i svým životem.

* * *

Vzpomínky pamětníků pocházejí ze sbírky Paměť národa, kterou spravuje obecně prospěšná společnost Post Bellum díky podpoře soukromých dárců. Více na www.pametnaroda.cz.